

Uitgave voor leden en donateurs van de VBH/juni 2015/vierde jaargang/nummer 1
Redactie Harry L.M. Hendriks:yrrah47@planet.nl. Internet:www.vbh-historie.nl

Inhoudsopgave

In dit nummer o.a.

- Notulen ALV VBH
- Verslag bijeenkomst Shell
- Bedrijfshistorie Efteling
- Collecties Joh. Enschede
- Studiemiddag NEHA
- Historisch Museum NLR
- Interactieve tijdlijn Interpolis
- Vernieuwde Heritage Center D-E
- Eerste Captain of History

Notulen ALV VBH

Datum: 16-04-2015
Tijd: 13.30 uur

Overleg: Ledenvergadering

Nummer: 15.01
Locatie: Shell, Den Haag

Notulist: Ingrid Elferink

Opening

We zijn te gast bij Shell Den Haag, na het openingswoord door Rosalie van Egmond opent Ton de Graaf de vergadering.

Bijeenkomsten

In 2014 waren er twee bijeenkomsten, voorjaar bij Euronext en najaar bij het DAF Museum.

Leden en donateurs

Er zijn 6 nieuwe leden: Douane- en Belastingmuseum, De Efteling, Koninklijke De Gruyter & Co, My Peace Palace Museum, Philips Museum en het DAF Museum. Er zijn nog een aantal leden die nog geen informatie over hun collectie op de site hebben laten plaatsen, vriendelijk verzoek dat alsnog te doen.

Bestuur

Er heeft zich een nieuwe bestuurslid gemeld, Annemarie Spaargaren, gevraagd wordt of de leden akkoord gaan, dat gebeurt.

Propaganda en Nieuwsbrief

Het bestuur heeft een artikel laten schrijven over bedrijfscollecties, dit is in het blad Museumvisie van de Museumvereniging gepubliceerd. Tevens is er een persbericht verstuurd naar de diverse kranten en tijdschriften, maar

Datum: juni 2015

Blad: 2/10

geen reacties gekregen. De gezamenlijke agenda van Bekking en Blitz van leden van de VBH ligt bij de drukker, en zal zodra die klaar is verstuurd worden, met de rekening. De nieuwsbrief wordt 2 x per jaar door Harry Hendriks samengesteld.

Financien

De kascommissie (Herman Harder en Paul Buurmans) heeft het jaarverslag over 2014 goedgekeurd. Een nieuw lid wordt gekozen, Ton Vermeulen. De begroting voor 2015 wordt voorgelegd, alle leden hebben betaald voor 2014 en 2015.

Rondvraag

Marten van Harten geeft een korte toelichting over het Waterlersymposium in 2016 (eeuwfeest Waterler Prijs) i.s.m. Vrienden van het Genootschap Nationaal Archief en een workshop over belang van behoud en gebruik van filantropie in bedrijfsarchieven. Wellicht iets voor de VBH om mee te werken, we wachten op meer inhoud om daar over te kunnen oordelen.

Sluiting

Ton de Graaf dankt ieder voor de aanwezigheid en sluit de vergadering,

waarna de middag wordt voortgezet rondom Shell, met een lezing van Joost Jonker en Rosalie van Egmond, met een rondleiding.

Verslag voorjaarsbijeenkomst Shell 16 april 2015

De voorjaarsbijeenkomst 2015 waren we te gast bij het Shell Historisch Archief in Den Haag aan de Carel van Bylandtlaan 16. We werden ontvangen door Rosalie van Egmond met een lunch en een inleidend welkom door de sitemanager Fridoline van Binsbergen. Er waren bijna dertig leden aanwezig.

Na de ledenvergadering startte het inhoudelijke programma waarbij Joost Jonker, bijzonder hoogleraar bedrijfsgeschiedenis UvA, medeauteur Shell historie zijn visie op bedrijfsgeschiedenis in al haar facetten gaf. Daarna kregen we een korte presentatie van Rosalie van Egmond over de geschiedenis van Shell, het gebouw en de historische collectie. Na een rondleiding door het oude gebouw kregen we een kijkje in de collectieruimte van het Shell Historisch Archief.

Een bijzondere middag in een bijzonder gebouw met een rijke historie.

Datum: juni 2015

Blad: 3/10

Bedrijfshistorie Efteling

De Efteling is op 31 mei 1952 geopend als Sprookjesbos met tien sprookjes gelegen in een natuurrijke omgeving. Anton Pieck verzorgde de vormgeving, cineast Peter Reijnders vertaalde dit in techniek en de derde dimensie, tastbaar

en levensecht. Het grote kasteel van Doornroosje, een prachtig plein met trompetterende herauten en dan die figuur met die lange nek... Meer dan 60 jaar later kijken de bezoekers nog steeds hun ogen uit in de Efteling. Ze zoeken hun grenzen op in uitdagende attracties als de stalen achtbaan Python, de waterachtbaan De Vliegende Hollander en de houten racer-achtbaan Joris en de Draak. Ze dromen weg in heel eigen, unieke attracties als het Spookslot, het oosterse Fata Morgana en Droomvlucht, waar elfen en trollen wonen. In 2015 komt daar de bloedstollende nieuwe achtbaan Baron 1898 bij.

<http://www.efteling.com/nieuwin2015>

Sinds 1952 beleefden zo'n 120 miljoen gasten een onvergetelijke dag in de Efteling. Met ruim 4 miljoen bezoekers per jaar is het park uitgegroeid tot de best bezochte

dagattractie van Nederland en een van de grootste parken van Europa. De Wereld van de Efteling bestaat daarnaast uit een hotel, een vakantiepark, een golfbaan, een theater en uitgebreide faciliteiten voor zakelijke bijeenkomsten. Met haar televisieseries, musicalproducties en kinderradiozender treedt de Efteling bovendien steeds vaker buiten de grenzen van de Efteling in Kaatsheuvel. Ondanks al deze ontwikkelingen blijft de Efteling trouw aan waar het allemaal mee begon: het vertellen van sprookjes, sagen, legenden, mythes en verhalen.

De ontwerptekeningen van Pieck zijn nog dagelijks een bron voor inspiratie. De Efteling vindt haar bedrijfshistorie bijzonder belangrijk. En met de doenersmentaliteit van ons bedrijf is de daad in het verleden bij het woord gevoegd. Vanuit een situatie van verzamelen van bedrijfsdocumenten is de Efteling in de jaren tachtig haar archief gaan professionaliseren. Inmiddels werken 3 medewerkers in het team Recordsmanagement en Bedrijfshistorie aan allerlei archieftaken. We beheren naast het bedrijfsarchief ook de bedrijfshistorische collecties met daarin bijvoorbeeld unieke Efteling objecten, maquettes, boeken en vooral de foto's en films. De historie wordt actief gebruikt. Kijk maar eens op het Efteling-YouTubekanaal naar de serie De Magische Klok <https://www.youtube.com/efteling> Of breng de volgende keer een bezoek aan het Efteling Museum.

Onze plannen voor de toekomst? Het historisch archief en de collecties in orde houden, onze interne klanten helpen hun

Datum: juni 2015

Blad: 4/10

digitale documenten te beheren en vooral een mooie, toegankelijke bedrijfscollectie bouwen waar nog heel veel inspirerende verhalen mee verteld kunnen worden.

Frieke Hazendonk, Hoofd Archief

Collecties Museum Enschedé naar Noord-Hollands Archief

De collecties van Museum Enschedé, die vanaf 1990 bewaard werden in het bedrijfscomplex van Koninklijke Joh. Enschedé in de Waarderpolder in Haarlem, worden in bruikleen overgedragen aan het Noord-Hollands Archief in diezelfde stad. Hiermee wordt zowel het behoud als de toegankelijkheid van deze bijzondere collecties zeker gesteld voor de toekomst.

Het Noord-Hollands Archief heeft zich lange tijd ingezet om de voor Haarlem zo belangrijke collecties in samenhang te behouden voor de stad. Het bestuur van de Stichting Museum Enschedé zag in het Noord-Hollands Archief een betrouwbare en professionele partner, met veel ervaring in het beheren van

archieven en collecties. Bovendien heeft het archief studiezalen waar de collecties geraadpleegd kunnen worden door het publiek. Ook zijn de collecties beschikbaar voor andere culturele instellingen, voor bijvoorbeeld educatieve en/of museale activiteiten. Zodoende wordt invulling gegeven aan de wens van het stichtingsbestuur om de collecties beter toegankelijk te maken en meer bekendheid te geven.

Verhuizing

Niet alle onderdelen van de collecties van Museum Enschedé kunnen worden bewaard in de depots van het Noord-Hollands Archief. Begin 2015 is het overgrote deel van de collecties, zo'n 70%, verhuisd naar de depots aan de Kleine Houtweg. De resterende 30%, het deel dat door gewicht of fysieke omvang niet in de depots kan worden ondergebracht, blijft vooralsnog in opslag in het complex van Koninklijke Joh. Enschedé.

Toegankelijkheid collecties

Prioriteit ligt in eerste instantie bij het behoud van de collecties. In onderling overleg met alle betrokken partijen is daarom besloten een splitsing te maken tussen het beheer en de overdracht van de collecties, eerste fase, en het beschikbaar stellen van de collecties, tweede fase. De eerste fase bestaat uit de fysieke verhuizing en het verpakken en bewaren van de collecties onder de juiste condities in de depots. Ook worden de inventarisatiewerkzaamheden met behulp van de conservator van de collecties, Johan de Zoete, voortgezet om zo de inhoud van de collecties

Datum: juni 2015

Blad: 5/10

volledig in kaart te brengen. In de tweede fase wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn van het beschikbaar stellen van de collecties in welke vorm dan ook. De collecties zullen derhalve na de verhuizing in eerste instantie beperkt raadpleegbaar zijn in de studiezaal van het archief.

Belang van de collecties

De Stichting Museum Enschedé bezit een groot aantal collecties die zowel wat inhoud als samenhang betreft uniek zijn. De meest prominente collecties documenteren de volledige bedrijfsgeschiedenis en de geschiedenis van de drukkunst, met als rode draad alles wat het Haarlemse bedrijf Koninklijke Joh. Enschedé in zijn 312-jarig bestaan heeft voortgebracht en waarvan vrijwel alles bewaard is gebleven. Koninklijke Joh. Enschedé is al eeuwenlang één van de belangrijkste drukkerijen in Nederland. Door de omvang, de kwaliteit en de samenhang kunnen de collecties zich meten met die van internationale topinstellingen als Museum Plantin-Moretus in Antwerpen of het Gutenberg Museum in Mainz.

Ondanks de verhuizing van de collecties naar het Noord-Hollands Archief worden de bestaande relaties met de twee Enschedé-bedrijven, Koninklijke Joh. Enschedé in Haarlem en Joh. Enschedé Amsterdam, gecontinueerd. Ook in de toekomst zullen nieuwe delen van de beide bedrijfsarchieven in beheer worden gegeven aan de Stichting Museum Enschedé. Hierdoor wordt de historische lijn doorgetrokken naar het heden.

Missie van het Museum

Museum Enschedé verspreidt kennis over de ontwikkeling van het drukkerijbedrijf en de drukgeschiedenis in Nederland en Europa. Daarmee levert het museum een bijdrage aan de sociaaleconomische geschiedenis van ons land. Als bedrijfsmuseum beheert Museum Enschedé een unieke, volledige en nog steeds groeiende collectie op het gebied van de drukkerijgeschiedenis. De producten, de bedrijfsvoering en de geschiedenis van respectievelijk de Enschedé-bedrijven (1703–heden) en de relatie met de familie staan hierbij centraal.

Uitnodiging NEHA-studiemiddag 9 juni Rotterdam als wereldhaven in de 19e en 20e eeuw

Op dinsdag 9 juni organiseert het Nederlandsch-Economisch-Historisch Archief (NEHA) van 14.00 uur tot 17.00 uur een studiemiddag met het thema 'Rotterdam als wereldhaven in de 19e en 20e eeuw'. De middag is voor leden van de Stichting Bedrijfsgeschiedenis vrij toegankelijk.

Contact en aanmelding

De studiemiddag vindt plaats in de Posthumuszaal van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) te Amsterdam. Mocht u belangstelling hebben deze middag bij te wonen, geeft u zich dan alstublieft op via yba@iisg.nl.

Datum: juni 2015

Blad: 6/10

Stichting Historisch Museum Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium.

In 1985 werd een eerste aanzet gegeven tot een bedrijfsmuseum en een historisch archief. In de loop van de tijd zijn deze uitgebreid. In 2000 werden beide opgenomen in de Stichting Historisch Museum NLR.

Wegens renovatie van het museumgebouw is de museumcollectie per 1 januari 2015 in opslag gegaan. De museumcollectie, het beeldmateriaal en het documentenarchief zullen via internet toegankelijk worden gemaakt. Het documentenarchief blijft operationeel. Er is een nieuwe website geopend: www.erfgoednlr.nl

De officiële naam is: Stichting Historisch Museum Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium. Afgekort: Stichting Historisch Museum NLR of nog korter: SHM(-NLR).

Het NLR is onder de naam Rijksstudiedienst voor de Luchtvaart (RSL) opgericht in 1919, in hetzelfde jaar als Fokker en de KLM. De RSL was van 1919 tot 1937 een rijksdienst. In 1937 werd de RSL omgevormd tot de Stichting Nationaal Luchtvaart laboratorium (NLL). Vanaf 1961 werd "ruimtevaart" aan de naam toegevoegd. Onze stichting beheert in de NLR-vestiging te Amsterdam een historisch archief. Het bedrijfsmuseum, ook in Amsterdam en onder beheer van de

stichting, is per 1 januari gesloten en is per 25 februari geheel ontruimd. De museumcollectie is opgeslagen bij het NLR en zal gedeeltelijk worden uitgeleend voor specifieke exposities binnen en buiten het NLR. Het archief blijft toegankelijk.

Wij zijn een vrijwilligersorganisatie die zich richt op het bewaren en toegankelijk maken van het erfgoed van het NLR en zijn rechtsvoorgangers en op het toegankelijk maken van oude documenten en oud beeldmateriaal waarover de stichting beschikt.

In 2009 vierde het NLR zijn 90-jarig bestaan.

In 2010 vierde de Stichting Historisch Museum NLR zijn 25-jarig bestaan als museum en zijn 10-jarig bestaan als stichting.

Interpolis brengt historie interactief in beeld

De geschiedenis van Interpolis heeft het merk gemaakt tot wat het nu is. Dat is iets om niet te vergeten. Daarom heeft de verzekeraar de geschiedenis in zijn kantoor een prominente plek gegeven.

Interpolis. Glashelder

Waarden van Interpolis

Door middel van jaartallen worden belangrijke gebeurtenissen in de Interpolis-historie weergegeven. Belangrijk zijn de kernwaarden en -thema's die in de loop van de tijd het merk en de cultuur gevormd hebben. Een uitgesproken voorbeeld daarvan is "preventie" Als een van de weinige verzekeraars wijst Interpolis haar

Datum: juni 2015

Blad: 7/10

klanten op het belang van preventie. Dat is niet iets van de laatste jaren, maar dateert al uit het begin van de 20^e eeuw toen boeren actief werden geïnformeerd over hooibroei en het voorkomen daarvan.

Interactief

Interpolis heeft zijn best gedaan om de gebeurtenissen, behalve in tekst, ook in beelden weer te geven. Zo draaien er diverse filmpjes in de tijdlijn. Bovendien vind je er verschillende memorabilia, zoals gevelbordjes van de standsorganisaties waaruit Interpolis is voortgekomen, de pen waarmee de samenwerking met Rabobank is ondertekend en het shirt van Willem II waarvan Interpolis jarenlang hoofdsponsor was. Ook vind je er een magnetisch schaakbord, verwijzend naar het befaamde Interpolis Schaaktoernooi. Op een in de tijdlijn geplaatste telefoon kun je "live" horen hoe de gang van zaken is bij een telefonische schademelding.

Kennis naar boven halen

Medewerkers die lang bij het bedrijf hebben gewerkt hebben een start gemaakt met het maken van de tijdlijn. Hun kennis is aangevuld met die van een bredere selectie medewerkers. Hiervan is een concept gemaakt. Dit concept is vervolgens met alle medewerkers gedeeld. Iedereen kon vervolgens aanvullingen indienen. Na ook nog een rondje kennis vergaren van oud-prominenten was de geschiedenis dan min of meer definitief. Nu pronkt hij in de tijdlijn van 27 meter op de muur in het kantoor.

Op zoek naar persoonlijke verhalen

De tijdlijn is, hoewel uitzonderlijk, toch een beknopte weergave van de geschiedenis van Interpolis. Veel zaken zijn onbenoemd. Vooral persoonlijke herinneringen! Iedereen heeft zo zijn of haar eigen herinneringen waarvan er veel het waard zijn om te delen en te bewaren in deze tijdlijn.

Amsterdam Commodities; eerste Captain of History

Amsterdam Commodities N.V. (Acom), het aan de Euronext Amsterdam genoteerde handelshuis, heeft als eerste Nederlandse onderneming een overeenkomst gesloten met Het Genootschap voor het Nationaal Archief. Doel van de stichting is Nederlandse ondernemingen aan zich te binden als Captain of History om samen

Datum: juni 2015

Blad: 8/10

tentoonstellingen, onderwijsprogramma's en andere publieksactiviteiten van het Nationaal Archief mogelijk te maken.

In het Nationaal Archief ligt bijna duizend jaar geschiedenis van Nederland opgeslagen in 125 kilometer archieven, 15 miljoen foto's en 300.000 kaarten en tekeningen. Of het nu het archief van ons parlement, de VOC, WOII of de KNVB is. Het Genootschap voor het Nationaal Archief is de stichting die het Nationaal Archief ondersteunt in zijn missie die geschiedenis aan zoveel mogelijk Nederlanders te presenteren, on site en online. Eind 2013 openden de vernieuwde publieksruimtes van het Nationaal Archief, waarin faciliteiten voor tentoonstellingen en onderwijsgroepen zijn toegevoegd aan de studiezalen. De openingstentoonstelling Het geheugenpaleis werd door tienduizenden geïnteresseerden bezocht en duizenden leerlingen. In 2015 verwacht het Nationaal Archief circa 50.000 bezoekers voor twee tentoonstellingen te verwelkomen: Blikvangers, de grootste fotocollectie en 24 uur met Willem. Koning van Nederland en België. In de studiezaal en online raadplegen al bijna een miljoen bezoekers per jaar de archieven.

Captains of History, sinds 2014

Het Genootschap voor het Nationaal Archief heeft, onder de naam Captains of History, een programma opgezet voor

Nederlandse bedrijven die een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse geschiedenis, samenleving of economie hebben geleverd en zich met dit partnership inzetten om die geschiedenis aan het brede publiek te vertellen. Onder het motto Wie zijn geschiedenis kent, heeft de toekomst biedt het programma Nederlandse ondernemingen ook de mogelijkheid om de overeenkomsten en verschillen tussen heden en verleden te delen met eigen medewerkers, klanten, leveranciers en relaties in de breedte.

Het vernieuwde Heritage Center van D.E

Het Heritage Center D.E heeft als doel (kennis over) het verleden van Douwe Egberts veilig te stellen en informatie hierover te verstrekken. Dit betreft koffie, thee en tabak.

De kern van het Heritage Center is de collectie, een verzameling die hiertoe is gevormd en zeer divers van aard is.

Belangrijke onderdelen van de collectie zijn:

- Geschenken(boekjes) – vanaf 1924

Datum: juni 2015

Blad: 9/10

- Foto's/ dia's (sites, gebouwen, producten, personeel)
- Audio/ visueel (reclamefilmpjes, bedrijfsfilms)
- Corporele stukken – vazen, koffiemolens, borden en winkelblikken
- Advertentiemateriaal
- Prijscouranten
- Jaarverslagen
- Personeelsbladen
- Literatuur – over koffie, thee, tabak

Het Heritage Center is voortdurend bezig met het verzamelen van nieuw D.E-materiaal. Immers, het verleden wordt vandaag gemaakt, "gebruik de kennis uit het verleden voor succes in het heden", zoals de slogan van Heritage Center D.E luidt.

De collectie ondergaat momenteel een grote verandering. Materialen worden gedigitaliseerd en via een digitaal collectiebeheersysteem toegankelijk gemaakt voor de medewerkers van Douwe Egberts. Ook buiten het bedrijf zal het Heritage Center D.E met zijn collectie nadrukkelijk aan de weg gaan timmeren. Voor wie meer wil weten, de

collectie is bereikbaar via de nieuwe website www.heritagecenter.info. Dit betekent niet dat van de collectie alleen maar digitaal genoten kan worden. Sterker nog, met Roy Nanhekhan beschikt het Heritage Center over een ambassadeur van formaat. De deur van de nieuwe locatie van het Heritage Center in Utrecht staat altijd open voor nieuwsgierige bezoekers, collega's of klanten.

In de sfeervolle ruimte van het Heritage Center aan de Keulsekade in Utrecht heet Roy iedereen van harte welkom en vertelt hij vol passie over Douwe Egberts, het bedrijf, de producten, het verleden maar ook zeker het heden. Iedereen wordt verleid tot het openen van de vele laadjes in de ladenkasten om te zien wat voor historische voorwerpen daarin verborgen liggen, te wachten om te worden ontdekt. In de vitrinekasten worden verschillende voorwerpen tentoongesteld, variërend van geboortelepeltjes tot aan de laatste verpakking van Douwe Egberts Roodmerk en Pickwick thee.

Meer informatie?

www.heritagecenter.info,
Heritagecenter@demb.com of 030-2977005.

Interessante link

Gesellschaft fur Unternehmensgeschichte e.V

www.unternehmensgeschichte.de

Nieuwsbrief
Vereniging Bedrijf & Historie

Datum: juni 2015

Blad: 10/10